

SYLLABUSI

Të dhëna bazike rreth lëndës	
Universiteti:	Universiteti “Ukshin Hoti” - Prizren
Njësia akademike:	Fakulteti i Shkencave Kompjuterike
Programi i studimit:	Teknologjitë e Informacionit dhe Telekomunikimi
Lënda:	Arkitektura e kompjuterëve dhe sistemet operative
Niveli i studimeve:	Bachelor
Statusi i lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	1
Numri i orëve në javë:	2+2
Vlera në kredi - ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Do të publikohen në web site të universitetit!
Mësimdhënësit:	Prof. Asoc. Dr. Samedin Krrabaj Ass. Arbër Beshiri, Ph. D. c.
Detajet kontaktuese:	samedin.krrabaj@uni-prizren.com arber.beshiri@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	<p>Kjo lëndë do t'ju ofrojë studentëve konceptet bazë të arkitekturës moderne dhe organizimit të kompjuterit. Qëllimi kryesor i lëndës është t'i njoftojë studentët me modulet kryesore-përbërëse të strukturës së kompjuterit dhe funksionimin e brendshëm të tyre. Njohja me harduerin e kompjuterit dhe ndërfaqen e tij - softuerin, bashkëveprimi midis tyre për t'i ofruar përdoruesit funksionet kryesore të kompjuterit. Lënda do të trajtojë formatet e ndryshme të përfaqësimit të të dhënave në kompjuter, veprimet e ndryshme që kryhen mbi këto të dhëna dhe njësitë kryesore që marrin pjesë në modifikimin e tyre. Do të jepen nocionet bazë mbi organizimin dhe arkitekturën e memorieve, lidhjet me paisjet hyrësdalëse të sistemit, instruksionet e kompjuterit, strukturën dhe funksionet e CPU dhe veprimin e njësisë së kontrollit. Studentët përmes kësaj lënde do të njoftohen edhe për sistemet operative moderne dhe funksionalitet e tyre në përgjithësi.</p>

Qëllimet e lëndës:	Qëllimi i kësaj lënde është studimi në thellësi i çështjeve bazike dhe zhvillimeve të vazhdueshme në fushën e arkitekturës së kompjuterëve. Ndërsa theksi i veçantë bie në njohuritë bazë në implementimin e arkitekturës së makinës von Neumann. Këtu do të studiohen teknika të avancuara si paralelizmi në nivel instruksioni apo threads, pipelining, skedulimi dinamik që përdoren në procesorët modern, me qëllim arritjen e performancës së lartë. Në veçanti interesimi do të jetë në projektimin e procesorëve të shpejtë, memorieve të shpejta, multiprocesorët dhe dallimet në karakteristikat arkitekturore.
---------------------------	--

Rezultatet e pritura:	<p>Lënda ka si objektiva kryesore dhënien e njohurive mbi arkitekturën dhe organizimin e kompjuterëve. Pastaj, dhënen e njohurive të përgjithshme dhe aplikative mbi zhvillimin e teknologjisë informative dhe kompjuterëve në përgjithësi, me pikësynim zbatimin e njohurive të fituara.</p> <p>Lënda synon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Që studentët të inkurajohen dhe punojnë në grup dhe të pajisen me dije dhe aftësi të përgjithshme mbi zhvillimin e teknikave bazë rreth kompjuterëve që kanë performancë të lartë. - Të pajis studentët me njohuri në fushën e arkitekturës dhe organizimit të kompjuterëve dhe sistemeve operative.
------------------------------	---

Kontributi/ ngarkesa e studentit (që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të mësimëve nga studentit)

Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej/orë
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	2	2
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultime	1	5	5
Ushtrime në terren	1	1	1
Kollokviume	2	2	4
Detyra laboratorike	2	2	4
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	3	10	30
Përgatitja përfundimtare për provim	5	6	30

Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim final)	2	3	6
Projektet, prezantimet, etj.	4	2	8
Totali			150
Vërejtje: 1 ECTS (kredi) = 25 orë angazhim, p. sh., nëse lënda ka 6 ECTS (kredi) studenti duhet të angazhohet 150 orë gjatë semestrit.			
Metodologjia e mësimdhënies:	Lënda është kombinim i ligjëratave, diskutimeve, ushtrimeve numerike dhe laboratorike, ndërsa detyrat prezantohen nga mësimdhënësi i lëndës në laborator!		
Metodat e vlerësimit:	<ul style="list-style-type: none"> - Vijueshmëria në ligjërata dhe ushtrime: 5% + 5%. - Punimi seminarik: 20%. - Kollokviumi 1: 35%. - Kollokviumi 2: 35%. - Ose provimi përfundimtar: 100%. 		
Vlerësimi/ Nota përfundimtare:	Vlerësimi në %		Nota përfundimtare
	91% - 100%		10
	81% - 90%		9
	71% - 80%		8
	61% - 70%		7
	51% - 60%		6
0% - 50%		5	
Literatura			
Literatura bazë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. William Stallings. Computer Organization and Architecture. Designing for Performance, 11th Edition, Pearson, 2019. 2. Andrew Tanenbaum and Herbert Bos. Modern Operating Systems, 4th Edition, Pearson, 2015. 3. Nderim Zeqiri, Sistemet Operative & Shell Script Linux - Ushtrime, Arbëria Design, Tetovë, 2020. 4. Daniel Ellard. MIPS Assembly Language Programming. 		
Literatura shtesë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. David Patterson and John Hennessy. Computer Organization and Design. The Hardware/Software Interface, 6th Edition, Elsevier, 2020. 2. Agim Çami. Organizimi dhe Arkitektura e Kompjuterëve, Tiranë, 2012. 3. Agim Çami. Arkitektura e Kompjuterëve, Tiranë, 2011. 		

Plani mësimor	
Java	Ligjëratat/njësia mësimore
<i>Java e parë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Prezantimi i syllabusit (rreth ligjëratave). • Hyrje në arkitekturën e kompjuterëve.
<i>Java e dytë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Evolucioni dhe performanca e kompjuterit.
<i>Java e tretë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Paraqitja e nivelit të lartë të kompjuterit - funksionet dhe interkoneksionet.
<i>Java e katërt:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Memoria cache.
<i>Java e pestë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Memoriet e brendshme.
<i>Java e gjashtë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Memoriet e jashtme.
<i>Java e shtatë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Njësiti hyrës/dalës.
<i>Java e tetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kollokviumi 1.
<i>Java e nëntë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemi operativ.
<i>Java e dhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Aritmetika e kompjuterit.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Grupet e instruksioneve - karakteristikat dhe funksionet. • Grupet e instruksioneve - mënyrat e adresimit dhe formatet.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Paralelizimi në nivelin e instruksioneve dhe shkallzueshmëria e procesorëve. • Procesimi paralel.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompjuterët shumëbërthamesh (multicore). • Funksionimi i njësisë së kontrollit.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrolla e programuar.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kollokviumi 2.

Ushtrimet

Plani mësimor	
Java	Ushtrimet
<i>Java e parë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Prezantimi i syllabusit (rreth ushtrimeve). • Njohja me pjesët e kompjuterit.
<i>Java e dytë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Procesi i formatizimit dhe instalimit të sistemit operativ.
<i>Java e tretë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ushtrime laboratorike rreth funksioneve dhe interkoneksioneve të kompjuterit - analizimi dhe dallimi i performancës dhe pjesëve harduerike.
<i>Java e katërt:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ushtrime numerike rreth memories cache.
<i>Java e pestë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ushtrime numerike rreth memorieve të brendshme.
<i>Java e gjashtë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ushtrime numerike rreth memorieve të brendshme. • Ushtrime laboratorike rreth komandave bazë të Linux.
<i>Java e shtatë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ushtrime laboratorike rreth njësive hyrës/dalës. • Zhvillimi dhe testimi i programeve në Shell Script -

	Linux.
<i>Java e tetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultime rreth kollokviumit 1.
<i>Java e nëntë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Siguria e sistemit operativ.
<i>Java e dhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ushtrime numerike/laboratorike rreth aritmetikes së kompjuterit dhe assembler.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Grupet e instruksioneve - karakteristikat dhe funksionet. • Grupet e instruksioneve - mënyrat e adresimit dhe formatet. • Zhvillimi dhe testimi i programeve në Shell Script - Linux.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Paralelizimi në nivelin e instuksioneve dhe shkallzueshmëria e procesorëve. • Procesimi paralel. • Zhvillimi dhe testimi i programeve në Shell Script - Linux.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompjuterët shumëbërthamesh (multicore) • Funksionimi i njësisë së kontrollit. • Zhvillimi dhe testimi i programeve në Shell Script - Linux.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrolla e programuar. • Zhvillimi dhe testimi i programeve në Shell Script - Linux.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultime rreth kollokviumit 2.

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes
<ul style="list-style-type: none"> • Në përgjithësi prezantimet e ligjëratave do të bëhen përmes MS PowerPoint, tabelës, përdorimit të materialeve, programeve kompjuterike dhe ushtrimeve numerike. • Po ashtu, nga mësimdhënësit do të sigurohen edhe materiale tjera shtesë (punime shkencore, publikime, buletine nacionale, si dhe zbulimet dhe hulumtimet e fundit). • Gjatë çdo seance do të organizohet qasja e bashkëbisedimit dhe bashkëparticipimit me studentët! • Nga studentët kërkohet që të jenë të rregullt në ligjërata dhe ushtrime! • Do të vlerësohet kontributi i studentëve kur ata bashkëpunojnë dhe participojn në ligjëratat dhe ushtrimet e lëndës! • Ardhja e studentëve me kohë në ligjërata dhe ushtrime është e obligueshme!